

Põlisrahvaste Koostöökogu

Teie 11.06.2025

Meie .09.2025 nr 1-6/25-112/2

**Vastus kollektiivsele pöördumisele
„Nõuame Eestis elavate põlisrahvaste
õiguste ametlikku tunnustamist ja kaitset“**

Lugupeetud pöördumise algatajad

Riigikogu juhatus võttis kollektiivse pöördumise „Nõuame Eestis elavate põlisrahvaste õiguste ametlikku tunnustamist ja kaitset“ 17.06.2025 otsusega nr 117 menetlusse ning edastas selle edasiseks menetlemiseks põhiseaduskomisjonile. Riigikogu menetleb kollektiivseid pöördumisi Riigikogu kodu- ja töökorra seaduse 18². peatüki „Kollektiivsete pöördumiste menetlemise kord“ alusel.

Põhiseaduskomisjon arutas pöördumist käesoleva aasta 9. septembri istungil, kus pöördujate kontaktisikutena osalesid Kristjan Moora ja Lembit Tõns.

Sarnast pöördumist, millega nõuti Saaremaa põlisrahva õiguste riiklikku tunnustamist ja kaitset arutas põhiseaduskomisjon käesoleva aasta 6. mai istungil. Komisjon pöördumises esitatud ettepanekuga ei nõustunud ning otsustas selle RKKTS § 152¹³ punkti 5 alusel tagasi lükata.

Põhiseaduskomisjon märkis oma maikuises vastuskirjas, et rahvusvahelises õiguses ja ka Eesti õiguses puudub põlisrahva definitsioon. ÜRO töötasandi määratluse kohaselt loetakse põlisrahvasteks rahvaid, kes elavad koloniaalvõimude loodud riikide aladel ning kelle põlisrahvas on enamasti marginaliseerunud. Lähtutakse sellest, et põliskeelte kõnelejad on eraldi rahvus. Eestlased ise ongi Eestis põliselt elav rahvas ning seetõttu ei ole õige ega kohane pidada eestlaseid domineerivaks rahvaks, kes on oletatava põlisrahva asukohta vallutanud või vägivaldselt allutanud.

Eestlastel on oma iseseisev riik, mille kaudu on teostatud rahvuslik enesemääramine. Eestis on põhiseaduslikult tagatud eesti keele ainuametlik staatus ning rahvusliku identiteedi säilitamine. Põhiseadus sätestab, et kõrgeima riigivõimu kandja on rahvas ning Eesti on riiklikult korralduselt ühtne riik. Rahvas teostab kõrgeimat riigivõimu hääleõiguslike kodanike kaudu Riigikogu valimisega või rahvahääletusega ehk põhiseaduse tähenduses on rahvas Eesti Vabariigi kodanikkond. Kohaliku elu küsimusi otsustavad ja korraldavad kohalikud omavalitsused. Kohaliku elu küsimustes on võimalik osaleda läbi esinduskogu, milleks on volikogu.

Põhiseaduskomisjon jääb oma maikuises vastuskirjas väljendatud seisukohtade juurde ning sellest tulenevalt otsustas mitte nõustuda kollektiivses pöördumises „Nõuame Eestis elavate põlisrahvaste õiguste ametlikku tunnustamist ja kaitset“ esitatud ettepanekuga ning lükkas selle Riigikogu kodu- ja töökorra seaduse § 152¹³ punkti 5 alusel tagasi.

Põhiseaduskomisjoni 9. septembri 2025. aasta istungi protokoll on kättesaadav Riigikogu kodulehel.

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)
Ando Kiviberg
esimees